

We vieren vandaag **1 jaar 'sH Ondernemend Onderwijs**.

Ondernemend Onderwijs heeft zich het afgelopen jaar sterk gemaakt voor een actief en zichtbaar programma samen met leraren, leerlingen, schoolbesturen en ondernemers. Vandaag zullen we daar veel van gaan zien en ervaren. De gemeente is trots op het programma dat zich in 1 jaar een plek heeft weten te veroveren bij meer dan 20 scholen. Een programma dat zich dienstbaar maar wel actief inzet voor de kwaliteitsverbetering waar we met z'n allen naar op zoek zijn.

Hoe is het zo gekomen?

Toch even een stukje geschiedenis.

Al langer was de gemeente geïnteresseerd in het thema ondernemerschap op scholen. Daar zou meer uit te halen zijn. Ook op Europees niveau is het onderwerp van belang. Het stokpaardje en ook het onderscheidende dat wij als gemeente aanbrengen is heel duidelijk de focus op de **doorgaande ontwikkelingslijnen**. Daarin stimuleren we de promotie van technische beroepen, loopbaanoriëntatie begeleiding én ondernemendheid. Het zijn de thema's op het gebied van kwaliteitsverbetering van het onderwijs waar de gemeente zich actief bemoeit en zelfs de regie in het proces pakt. Een proces dat altijd met de mensen die het zouden moeten doen wordt opgepakt: met scholen en werkgevers.

Een goed functionerende arbeidsmarkt, perspectief op een baan, zelfredzaamheid in de samenleving, dat is waar de gemeente zich vanuit haar opvatting binnen Onderwijs, Arbeidsmarkt en Participatie over buigt. Een **energieke samenleving**.

Een jaar geleden was het nog van groot belang om het verschil uit te leggen tussen ondernemendheid en ondernemerschap. Nu het sociale en maatschappelijke aspect binnen beroepen en ondernemingen steeds meer aandacht krijgt, verschuift ook de focus binnen de term ondernemerschap. Ondernemerschap als beschrijving voor het eindproduct nl: het starten van een bedrijf en dus je product of idee verzilveren kan niet zonder eerst het idee en de kans te zien en vervolgens het benutten ervan. Die twee horen bij elkaar waarbij de focus op ondernemendheid en ondernemend gedrag voor ons programma 'sH Ondernemend Onderwijs het belangrijkste is.

'sH Ondernemend Onderwijs is op weg om vanuit de gedachte dat je aansluit op de wens van leerlingen, op de kracht van docenten en leren door te doen vanuit het besef dat je allemaal wat te leren hebt (dus ook de leerkracht) een revolutie te ontketenen. Onderwijs-helpt-Onderwijs als methodiek: je helpt elkaar en krijgt daar in die interactie een leerervaring voor terug. Sociaal ontwerpend leren als pedagogische onderbouwing waarbij je informatie vanuit allerlei bronnen leert waarderen en gebruiken. Leren vanuit de gedachte dat je daarbij vooral ook op jezelf

en anderen reflecteert. Wederkerigheid in het onderwijs. Dat is wat 'sH Ondernemend Onderwijs het afgelopen jaar heeft proberen op te zetten in maandelijkse bijeenkomsten, met de projecten, met het blijven hameren op samenwerking, met het blijven hameren en uitvragen van de leerervaring en het effect voor de leerling. Wat we inmiddels hebben staan en waar inmiddels door jullie allemaal uitvoering aan wordt gewerkt is soms klein, soms groot maar heeft altijd effect voor de leerling. De strik die we eromheen leggen moet ervoor gaan zorgen dat ieder kind op een tailor-made toekomst is voorbereid.

Een jaar geleden zaten we met een aantal koplopers in een lokale werkgroep: Wittering.nl, 't Schrijverke, KW1c, Bossche Vakschool, JB college en Jong Ondernemen. We reisden af naar Bulgarije, Spanje, Zweden en Oostenrijk om bij elkaar in de keuken te kijken. We zochten naar een holistisch perspectief op ondernemend leren. De randvoorwaarden die daarvoor van belang zijn, zijn de basis geweest voor het vergroten van het netwerk en het programma 'sH Ondernemend Onderwijs.

De conclusies uit het uitwisselingsproject waren:

1. Zorg voor een werkstructuur waarin alle partijen zijn betrokken: studenten en leerlingen, docenten, besturen, ouders, overheid en ondernemers.
2. Zorg voor ruimte zowel letterlijk als figuurlijk. Het gebouw waarin je werkt moet erop zijn voorbereid en ook besturen moeten vrijheid voor invulling van lessen en activiteiten bieden.
3. Zorg dat je het eens bent over de competenties waar het om gaat alsook over de route daarnaartoe!
4. Echte verantwoordelijkheden in de leeromgeving niet alleen virtueel.
5. Zorg voor een monitoringssysteem waar de student wat aan heeft gedurende z'n hele carrière. Valideer alle leerervaringen, zorg dat het interactief en makkelijk werkt en gebruikt kan worden in een Europese context.

Aan al deze voorwaarden wordt voldaan binnen het programma 'sH Ondernemend Onderwijs in meer of mindere mate. Het is en blijft in ontwikkeling. Ook na 1 jaar maken we de balans op en reflecteren we. Wat kan er beter, anders, meer, minder? Na 1 jaar is bijvoorbeeld helder geworden dat we ook vooral zullen moeten werken aan positioneren van het programma. De inhoud is goed. Nu is het zaak daarover te vertellen, het laten horen en zien van je activiteiten, het beschrijven en aandacht vragen op allerlei niveaus voor deze ontwikkeling. En daar starten we mee vandaag!